

Remissvar - digitaliseringens transformerande kraft (SOU 2016:01)

Remissvaret innehåller synpunkter på de strategiska områdena. Främst gällande praktiska lösningar för molnlagring, utveckling av öppna data och nationell e-legitimation. Den digital utveckling beror i hög grad på anpassningar av regler och lagar vilket tydliggörs i de exempel som redovisas i kommentarerna på kapitel 3.4.3. De åtgärdsförslag som presenteras i 4.4.1 utgår från det nuvarande behovet av praktiska lösningar som finns i kommunerna, vilket inte kan tillgodoses genom fler utredningar.

Övergripande synpunkter på utformningen av de strategiska områdena

Utredningen har identifierat sex strategiska områden som bör prioriteras i den framtida digitaliseringspolitiken. (s.22)

1. *Kontinuerligt statligt engagemang för att främja digitaliseringen i samhället.*
2. *Regelverk som fungerar i och för den digitala omställningen.*
3. *Kompetens för det digitala samhället.*
4. *Infrastruktur som främjar digitaliseringen.*
5. *Datadriven innovation för tillväxt och välfärd.*
6. *Säkerhet och integritet i en digital tid.*

1. Det statliga engagemanget för att främja digitaliseringen i samhället har utretts och ska utredas enligt remissen, men behovet i verksamheterna är utformning av praktiska användningar. Kommuner och andra aktörer i samhället kan inte praktiskt använda resultat av utredningar för att utveckla den digitala användningen. Det behövs alltså fler goda exempel på praktisk användning av hållbar digital utveckling.

2. De regelverk och lagar som finns är inte fullt ut anpassade till den snabba digitala utvecklingen. Därför behöver de prövas som case i kommunala praktiker för att bristerna ska bli tydliga och ge vägledning för vidare användning av molntjänster för lagring. Exempel på detta är de avtal som nu finns för Office 365 molntjänster och för användningen av Google Apps for Education inom skolan.
3. Behovet av kompetensutveckling i kommunerna och konsekvenserna av utebliven kompetenshöjning beskrivs på ett föredömligt sätt i remissen. Ett tydligt politiskt ansvar ska praktiskt föra digitaliseringsarbetet framåt genom kompetenslyftet och andra riktade satsningar.
4. Det finns bra etablerade former för fortsatt bredbandsutbyggnad vilket är förutsättningen för användningen av digitala brevlådor. Utredningen föreslår att myndighetspost ska kanaliseras till en digital postlåda. Det finns redan en sådan i Sverige men användningen är blygsam. Utredningen föreslår att införandet ska ske under en treårsperiod. Norge och Danmark har infört digital post från offentlig sektor och med lärdom från grannländerna bör införandet kunna ske under kortare tid. I Danmark genomfördes införandet under två år.
5. Utvecklingen av öppna data har inte prioriterats i Sverige, trots att det i andra länder har gjorts betydande framsteg med att tillgängliggöra offentlig information. I remissen saknas tyvärr praktiska förslag på hur användningen av öppna data ska öka.
6. Utredningen har inte berört syftet och målet med en nationell e-legitimation och E-legitimationens arbete. Det finns i verksamheterna förväntningar på att det ska bli en nationell e-legitimation inom en snar framtid.

Kommentarer på 3.4.3 Lagar och regler

Om Sverige ska nå målsättningen med att vara världsledande på att använda digitaliseringens möjligheter krävs att lagar och regelverk fungerar också i ett digitaliserat samhälle och att översyn, anpassning och framtagandet av ny reglering sker skyndsamt. (s. 97.)

Kommuner och andra organisationer behöver få klarhet kring vilka krav som ska vara uppfyllda och hur lagar och regler ska tillämpas för att kunna införa nya digitala tjänster i verksamheterna. Till exempel var tillämpningen och regelverket inte tydliga för användningen av molntjänster i Microsoft Office 365 för skolan. Därför anmälde Ale kommun sig själva till Datainspektionen för att få prövat användningen av molntjänster i Office 365 inom skolans verksamhet. Detta var en omfattande process som involverade flera aktörer. Datainspektionen offentliggjorde sitt beslut den 28 april 2014, ett beslut som innebar ett godkännande av avtalet, som blivit prejudicerande för andra kommuner. Ett annat exempel är Simrishamns kommun som också gjort ett omfattande arbete med avtalet gällande Google Apps for Education i skolan. När verksamheten började använda Google Apps for Education i skolan riktade Datainspektionen kritik mot Simrishamns kommun för användningen enligt det avtal som man arbetat fram. Kommunen upprättade då ett nytt avtal med Google som Datainspektionen sedan godkände den 18 mars 2015.

Synpunkter på 4.4.1 Genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning

Utredningens förslag: Regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att göra en kartläggning över digitaliseringsförsvårande lagstiftning i samhället. Utredningen bör även ha i uppgift att utvärdera och analysera resultatet av kartläggningen i syfte att föreslå lämpliga åtgärder för att bereda frågorna vidare.

Skälen för utredningens förslag: Genom digitaliseringen uppkommer nya sätt att arbeta och att tillhandahålla tjänster och produkter. I vissa fall kan befintlig lagstiftning försvåra digitaliseringen. (s.124.)

Flera organisationer har liknande uppdrag och alla kommuner har samma grundläggande uppdrag enligt gällande regler och lagar. Flera kommuner försöker nu arbeta med frågeställningar kring lagring av data i molnet. I dagsläget finns det inte klara och tydliga riktlinjer och regler för enskilda fall av lagring vilket gör att man avvaktar och inväntar eventuella resultat av prövningar. Det finns generella beskrivningar som inte ger tydliga vägledningar för praktiska tillämpningar. För att underlätta genomförandet av lagring av data i molnet skulle det vara mycket tidsbesparande om tillvägagångssättet tydligt kunde beskrivas i olika case. Det kan till exempel skapas en fiktiv kommun för att beskriva olika case för lagring av data i molnet. Beskrivningarna för lagring i molnet ska verkställa de regler och lagar som gäller så att utfallet av de praktiska beskrivningarna kan vara prejudicerande för kommuner och andra organisationer.

Det är också viktigt att i detta arbete ta hänsyn till och informera om EU:s Dataskyddsreform som ska träda i kraft april/maj 2018 som en förordning och då ersätta den svenska personuppgiftslagen. Sverige tillsammans med andra EU-länder deltar i arbetet med Dataskyddsreformen.

Hans Forsberg
Kommunstyrelsens ordförande